

ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Циб Юрій Ярославович

аспірант,

Львівський національний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: Реверчук Сергій Корнійович

доктор економічних наук, професор,

Львівський національний університет імені Івана Франка

Фінансові технології (FinTech) стали одним із ключових чинників трансформації світового фондового ринку. В Україні, де фінансовий сектор активно адаптується до цифровізації, та в умовах геополітичної нестабільності впровадження FinTech сприяє розвитку ринку цінних паперів, розширенню інвестиційних можливостей і підвищенню ліквідності активів. Фондовий ринок є одним з основних інструментів перерозподілу вільних фінансових ресурсів у суспільстві на розвиток бізнесу та інвестиційних проєктів. У даній публікації розглянуто основні аспекти впливу FinTech на фондовий ринок України, його можливості та виклики.

Український фондовий ринок продовжує збільшуватись і стає значно глобалізованим. Зараз акції компаній торгуються в більш ніж 60 країнах, що забезпечує доступ до ринку великій кількості інвесторів. Однак, з огляду на нестабільність світових політичних та економічних умов, фондовий ринок стикається із ризиками і викликами [1, с. 129]. Сьогодні в економічній літературі все більше уваги приділяється впровадженню технологій блокчейну та фінтеху на фондовому ринку, а це у свою чергу призведе до залучення нових інвесторів та зробить цей процес більш доступним та ефективнішим.

Фінансові технології охоплюють широкий спектр цифрових інновацій у сфері фінансових послуг, включаючи блокчейн, алгоритмічну торгівлю, штучний інтелект, мобільні додатки для інвестування та онлайн-платформи для торгівлі активами [2, с. 3].

Основними перевагами FinTech, на нашу думку, для фондового ринку України є:

1. Автоматизація та швидкість операцій – використання алгоритмічної торгівлі та штучного інтелекту дозволяє мінімізувати людський фактор і підвищити ефективність угод.
2. Значне зменшення витрат – цифрові платформи усувають посередників, що зменшує комісійні витрати інвесторів.

3. Доступність інвестицій – онлайн-брокери та мобільні застосунки дають змогу фізичним особам легко купувати та продавати акції без необхідності відвідувати фінансові установи.

4. Прозорість та безпека – технологія блокчейн забезпечує надійний облік транзакцій та зменшує ризик шахрайства.

Фінансові технології відіграють значний вплив на фондовий ринок України за допомогою розвитку та удосконалення нових сфер та інвестиційних можливостей, що надають доступ до удосконалення уже наявних процесів функціонування фінансової системи (рис. 1).

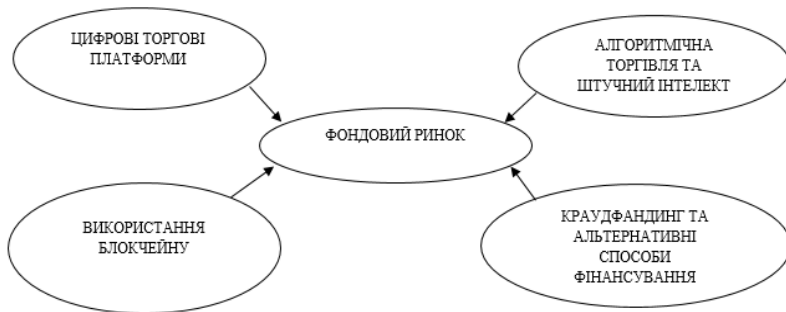

Рис. 1. Фінансові технології, які впливають на фондовий ринок України

Джерело: побудовано на основі [3]

Вплив FinTech на фондовий ринок України є ключовим питанням сьогодні для його ж розвитку та подальшого функціонування.

Важливою складовою фінансових технологій є цифрові торгові платформи. В Україні з'явилися цифрові брокери та онлайн-платформи, що надають доступ до міжнародних фондових бірж [4]. Найпопулярніші сервіси включають: TiKer, BTC Брокер, Freedom Finance, які дозволяють інвесторам купувати акції, облігації та ETF онлайн. Ці платформи забезпечують інвесторам вільний доступ до торгів та перегляд актуальних пропозицій в реальному часі, що виключає затримку та можливість спекуляцій недобросовісними учасниками.

Значна роль належить алгоритмічній торгівлі та штучному інтелекту. Адже їх застосування дозволяє швидше аналізувати ринок і здійснювати операції з цінними паперами за оптимальними цінами. Це особливо важливо для хедж-фондів та великих інституційних інвесторів [5, с. 12]. У сучасному світі роботизація процесів та штучний інтелект активно автоматизують фінансові операції, а це у свою чергу, дозволяє аналізувати дані та робити реалістичні прогнози. Не менш важливим є і зменшення витрат та покращення точності ухвалення рішень.

Важливу нішу на фондовому ринку відіграє використання блокчейн-технології, які можуть змінити механізм розрахунків на біржах, скорочуючи час проведення угод та забезпечуючи вищий рівень безпеки. У світі активно розвивається ринок токенизованих активів (security tokens), що може бути перспективним напрямком і для України, так як кожен, хто володіє токеном, володіє активом [6, с. 2].

Новим елементом FinTech є краудфандинг та альтернативні способи фінансування. Саме платформи P2P-інвестування та краудфандинг стають альтернативою традиційним методам залучення капіталу [7, с. 7]. В Україні, такі сервіси поки що не набули активного застосування, проте, їхнє функціонування все частіше дозволяє добровільно об'єднувати свої фінанси різним верствам населення, що у свою чергу призводить до стимулювання інвестиційної активності. Все це однозначно призведе до розвитку та активності фінансовому ринку.

Попри значний потенціал, розвиток фінансових технологій у фондовому ринку стикається з такими викликами:

1. Регуляторні обмеження – необхідність адаптації законодавства до нових цифрових технологій.

2. Кіберзагрози – ризики шахрайства та кібератак на фінансові платформи.

3. Недостатня фінансова грамотність населення – необхідність освітніх програм для нових інвесторів.

Фінансові технології являють собою поєднання, з одного боку, цифрових технологій, з іншого – інновацій у фінансовій сфері, що можуть бути застосовані для спрощення алгоритму здійснення економічних відносин між різними суб'єктами, для підвищення рівня їхньої фінансової безпеки, надання, розширення і розповсюдження фінансових послуг технологічними компаніями тощо.

Зазначимо, що фінансові технології відіграють ключову роль у модернізації фондового ринку України. Використання цифрових платформ, блокчейну та алгоритмічної торгівлі підвищує ефективність, зменшує витрати та робить ринок доступнішим для широкого кола інвесторів. Проте для подальшого розвитку необхідно вдосконалювати законодавчу базу, підвищувати рівень фінансової грамотності та забезпечувати кібербезпеку [8]. Більше уваги потрібно приділяти все ж таки аналізу успішних кейсів інтеграції FinTech у фондові ринки, зокрема імплементувати зарубіжний досвід у вітчизняну практику, що дасть можливість розробити стратегії для їх ефективного впровадження.

Отже, фондовий ринок України повинен взяти на себе роль ключового елементу із залучення інвестицій у повоєнні роки, задля фінансового забезпечення потреб, які виникатимуть у процесі відбудови та розвитку українського бізнесу. Однозначно, важливим фактором, який сприятиме даним процесам, є необхідність адаптації до міжнародних стандартів,

посилення контролю за діяльністю учасників депозитарної системи та правовідносин між ними щодо ведення обліку цінних паперів, удосконалення координації діяльності органів державного управління з питань функціонування та розвитку інфраструктури, та всебічна, незаангажована, відкрита система функціонування фондового ринку.

Список використаних джерел:

1. Татарин Н.Б., Олійник О.І. Фондовий ринок як один із елементів фінансового ринку: історія та його сучасний стан в Україні. *Молодий вчений*. 2023. № 3 (115). С. 128–133. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5794/5669> (дата звернення: 03.02.25).
2. Сундук Т.Ф., Бабенко-Левада В.Г., Скорба О.А., Чорновол А.О. Щодо розвитку цифрових технологій в фінансовому секторі (український кейс). *Академічні візії*. 2023. № 17. С. 1–7. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7774205>.
3. Дюк Р. Український фінтех у 2023 році: стан, виклики і перспективи. SPEKA. URL: <https://speka.media/ukrayinskii-fintex-u-2023-roci-stan-vikliki-i-perspektivi-p1r1dv>
4. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній: офіційний сайт. <https://FinTechua.org/> (дата звернення: 03.02.2025).
5. Боженко В.В. Вплив цифровізації на розвиток фінансових технологій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 22. С. 11–15.
6. Вергелюк Ю.В. Потенціал використання блокчейн технологій на фінансовому ринку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. С. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-15>
7. Шевченко О.М., Рудич Л.В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8053> (дата звернення: 03.02.2025).
8. FinancesOnline. 10 FinTech Trends for 2024: Top Predictions According to Experts. URL: <https://financesonline.com/FinTech-trends/> (дата звернення: 03.02.2025).